

KRAJSKELISTY.CZ

1. Na humor krále Havlovy Lucerny sázel i Frič aneb Život pod neustálou hrozbou paragrafů. Tajnosti slavných

24.03.2023 krajskelisty.cz - Adina Janovská

Odkaz na originál

Klíčová slova: divadle; moravskoslezském; Národním; ostravském

VIDEO Jeho úsměv od ucha k uchu a leckdy trochu naivní vtípky publikum milovalo, jeho duši ale tížil šedý mrak. Není divu, že Fričův rozpustilý študák své soukromí dlouhá desetiletí tajil. Až do roku 1960 totiž byla homosexualita v Československu trestná.

"Věta Kosínova? Kozinova věta zní: Lomikare, Lomikare, zvu tě na boží soud – hin sa hukáže!" Nesmrtelná hláška ze studentské komedie Martina Friče Škola základ života spolehlivě rozesměje dodnes, jméno představitele nepozorného septimána Holouse si ale nejspíš vybaví jen málokdo. A tisíce dětí milovaly jeho hlas, který propůjčil prvním nahrávkám Ferdy Mravence na gramofonových deskách. Se změnou režimu ale na něj filmaři téměř ze dne na den zapomněli a okouzujícího komika Richarda Antonína Strejku to prý nikdy nepřestalo mrzet.

Škola základ života:

První Louskáček

Narodil se 13. prosince 1908 v Praze a v dětství byl sedm let členem dětského baletního souboru Augustina Bergra při pražském Národním divadle. V patnácti letech se představil publiku jako první Louskáček v stejnojmenném baletu Petra Iljiče Čajkovského, už tenkrát mu ale ze záhadných důvodů nemohli přijít na jméno, takže byl v programu uveden jako Josef. Ve skutečnosti se jmenoval Strejček a hereckou průpravu získal ve Vinohradském divadle pod vedením režiséra Jaroslava Kvapila a herce Bohuše Zakopala. První významnější angažmá získal jako herec a operetní zpěvák v kladenském divadle, postupně působil na řadě scén ve větších městech.

Miláček Havlovy Lucerny

V roce 1930 získal angažmá jako mladokomik, zpěvák a tanečník ve Velké operetě, současně ale také vystupoval i v legendárním kabaretu Červené eso, který založil v roce 1932 producent a divadelní podnikatel Josef Antonín Háša, v holešovické Uranii a v Malé operetě na Vinohradech. V roce 1935 se stal členem souboru Nového divadla Oldřicha Nového, sezónu 1938-1939 ale prožil v **ostravském Národním divadle moravskoslezském**, kde si zahrál dokonce v třinácti inscenacích. V roce 1942 začal působit v kabaretním souboru Petra Říhy. Po jediném roce pak dostal nabídku, která se neodmítá, až do konce druhé světové války byl konferenciérem a miláčkem publika kabaretních pořadů v Havlově Lucerně.

Příklady táhnou:

Student s prořídou kšticí

Vedlejší filmovou roli, jednoho z hostů v baru, mu poprvé nabídl v roce 1934 režisér Vladimír Majer v komedii Rozpustilá noc. Jeho devízami byly nezdolný temperament, až dětská hravost, nekomplikovanost a nekonfliktní povaha, takže není divu, že se stal v třicátých letech osvědčeným představitelem rozpustilých mladíků a studentů. Studentský věk mu publikum ochotně uvěřilo i v době, kdy už měl tři křížky na krku a vlasy mu začaly trochu řádnout. Velkou komickou hvězdou se sice nestal, rozhodně byl ale vždy nepřehlédnutelný a až do počátku války si zahrál v čtrnácti filmech.

Průšvihář Peterka

Těsně před okupací ztvárnil v legendárních komediích tři postavy, které mu vynesly největší popularitu především u tehdejší mládeže. Kdo by neznal jeho Tondu Holouse z Fričovy komedie Škola základ života, Tondu Peterku v Cestě do hlubin študákovy duše a potrhleho studenta architektury Vaška z filmu Miroslava Cikána Příklady táhnou. Pak si ještě zahrál studenta medicíny Jaroslav v dramatu Jiřího Slavíčka Směry života, vrchního číšníka Pavla v melodramatu Karla Špeliny Adam a Eva, studenta Jaromíra Turečka v komedii Zdeňka Gino Hašlera Prosím, pane profesore!, tanečníka Burnuse v Špelinových Peřejích a reportéra v Minulosti Jany Kosinové. Po roce 1940 ale spolupráci s filmem přerušil, protože si nechtěl zadat s německými filmaři.

Cesta do hlubin študákovy duše:

Na vedlejší koleji

Po osvobození prošel Divadlem kolektivní tvorby, Divadlem Státního filmu, Divadlem Československého státního filmu v Karlíně, ve světě filmu už ale na něj zbylo jen několik šteků. V roce 1946 si zahrál kancelistu Špachtu v historickém dramatu Karle Steklého Průlom a strážného v parodii na americké westerny Pancho se žení. Pak se před kameru vrátil až v roce 1950 jako hostinský V trestném území Miroslava Hubáčka, brigádník v komedii Oldřicha Lipského a Jana Strejčka Slepice a kostelník a jeho poslední filmovou postavou se stal přísedící u soudu v dramatu Jiřího Lehovce Přiznání. Pak už na něj filmaři definitivně zapomněli.

Že prý ho nikdo nezná

Od padesátých let působil na různých divadelních a kabaretních scénách a v zájezdových estrádách a do roku 1957 v pražské Alhambře. V osmdesátých letech byl členem pomocného hereckého sboru pražského Československého rozhlasu. Navenek vždy veselý, v soukromí byl spíš samotář. Dlouhá léta žil se svou sestrou a po její smrti se přestěhoval do garsonky k příteli. O dvacet let mladší kostýmní výtvarník, televizní architekt a scénograf Ladislav Branč se mu stal oporou i v době, kdy vážně onemocněl. Nepřestával věřit, že nad rakovinou prostaty zvítězí, osud ale rozhodl jinak. Něžný komik a někdejší partner slavných filmových hvězd Richard Antonín Strejka zemřel 2. září 1990 v Praze. Branč se pak snažil dostat jeho urnu do hrobu herců bez rodin na pražském Vyšehradě, Herecká asociace to ale odmítla s argumentem, že Strejku nikdo nezná. Podařilo se to až v roce 2012, poté co ho Aleš Cibulka zařadil do svého kalendáře pro filmové pamětníky.

(zdroje: Wikipedia, ČSFD, FDB, Národní divadlo, Šemanovice Ondřeje Suchého, Český rozhlas, Dějiny českého divadla)

URL | <https://www.krajskelisty.cz/praha/28575-na-humor-krale-havlovy-lucerny-sazel-i-fric-aneb-zivot-pod-neustalou-hrozbou-paragrafu-tajnosti-slavnych.htm>

« zpět na začátek